Moderaterna
Kristdemokraterna
Liberalerna

FÖRSLAG TILL BESLUT
2025-09-23

TN 2025-0726

Trafiknämnden
Ärende 18

Beslut om driftsform för busstrafikområde Sigtuna/Upplands Väsby

Begreppet “neutralt synsätt” har blivit en dimridå. Man säger sig väga olika alternativ lika, men i praktiken används begreppet som täckmantel för en ideologiskt driven satsning på egen regi, oavsett kostnader och risker för skattebetalare och resenärer.

Rapporten *Utredning egen regi för trafikaffärer* som behandlades av trafiknämnden i september 2024 konstaterar att det inte finns några juridiska eller organisatoriska hinder för att bedriva busstrafik i egen regi, men framhåller samtidigt betydande risker och kostnader förknippade med ett sådant steg.

Etableringskostnaden för en verksamhet i egen regi bedöms ligga i storleksordningen 180–220 miljoner kronor. Vidare visar utredningen att den löpande kostnaden per utbudskilometer riskerar att bli 10–30 procent högre i egen regi. Det betyder att en drift i egen regi riskerar att bli en kostnadsdrivande konstruktion som försvårar en långsiktigt hållbar finansiering av kollektivtrafiken i hela länet.

Beräkningarna i rapporten har då inte tagit hänsyn till avkastningskrav eller andra löner och personalscheman än vi har i dagsläget, det vill säga vad kollektivavtalen anger.

Rapporten lyfter också fram organisatoriska utmaningar: svårigheter att upprätthålla expertkompetens för ett mindre trafikområde, risk för brist på arbetskraft i konkurrens med etablerade aktörer samt problem att uppnå innovationskraft i en liten verksamhet.

Dessa risker skulle drabba just Sigtuna/Upplands Väsby, där trafiken fungerar väl inom dagens upphandlade struktur.

Upphandlad trafik har under lång tid visat sig vara den mest effektiva driftsformen i Sverige. Den möjliggör konkurrens, stordriftsfördelar och ger skattebetalare och resenärer mer kollektivtrafik för varje satsad krona. Rapporten konstaterar också att de regioner som över tid har utvärderat egen regi har valt bort det alternativet på grund av risken för ineffektivitet och den stora förändring en övergång skulle kräva.

Vi behöver inte leta länge efter paralleller. När Region Stockholm tog hem ambulansverksamheten i egen regi var argumenten ökad kontroll och bättre krisberedskap. Resultatet blev tvärtom: en katastrof för både verksamheten och invånarna i Region Stockholm. Den erfarenheten borde vara en

varningsklocka inför att nu på nytt ta hem ännu en omfattande och komplex verksamhet. I ambulansens fall hade i alla fall förvaltningen erfarenhet av att bedriva verksamhet, det saknas i busstrafikens fall eftersom SL inte bedrivit busstrafik i egen regi på mer än 30 år.

Mot denna bakgrund är det vår uppfattning att busstrafiken i Sigtuna/Upplands Väsby även framöver ska bedrivas i upphandlad form. Det är det mest kostnadseffektiva, riskminimerande och långsiktigt hållbara valet.

Avslutningsvis vill vi också påtala att den politiska hanteringen av detta har varit djupt oseriös. Mer än tre dygn efter att dagordningen till trafiknämndens sammanträde skickats ut, där föreliggande ärende inte fanns med, skickade Vänsterpartiet ut ett pressmeddelande om att SL tar över busstrafiken i Sigtuna/Upplands Väsby i egen regi. I pressmeddelandet framgick att beslutet skulle fattas på dagens sammanträde efter en överenskommelse mellan Vänsterpartiet och ”Mittenkoalitionen”. Först sex timmar senare fick trafiknämndens ledamöter tillgång till den kompletterade dagordningen och dess handlingar.

Mot bakgrund av ovanstående föreslås trafiknämnden besluta följande.

1. Nuvarande avtalsområde buss Sigtuna/Upplands Väsby ska bedrivas i driftsform upphandlad trafik varför förvaltningschefen uppdras att återkomma med förslag till beslut om affärsinriktning och inledande av upphandling av trafiken i nuvarande avtalsområde för perioden som följer direkt på innevarande avtalsperiod.